

VELJA GOVORJENA BESEDA

Govor ministra dr. Lovra Šturma pred Odborom za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (LIBE)

Spoštovani gospod predsednik Deprez, spoštovane poslanke in poslanci, dame in gospodje, najlepša hvala za priložnost, da vam lahko predstavim delo slovenskega predsedstva na področju pravosodja.

Slovenija si je na področju pravosodja kot ključno zadala nalogo zagotoviti večjo pravno varnost za državljane EU, nadalje dati državljanom več pravic in doseči njihovo učinkovito uresničevanje ter boljše in učinkovitejše delovanje pravosodnega sistema ter doseči boljše praktično sodelovanje pravosodnih organov.

Z zaključkom slovenskega predsedstva Svetu EU je končal z delom prvi trio. Pod vodstvom Nemčije, nato Portugalske in na koncu Slovenije je dokončanih veliko pomembnih dokumentov, za kar gredo vse čestitke in pohvale tako nemškemu in portugalskemu predsedstvu kot tudi vam, članom odbora LIBE.

Gospe in gospodje, dovolite mi, da ob koncu predsedovanja predstavim napredke slovenskega predsedstva na področju pravosodja iz pristojnosti vašega odbora. Ena od prioritet Slovenskega predsedstva na pravosodnem področju v času predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije je bilo doseči čim večji napredek na področju e-pravosodja, kar nam je tudi uspelo.

Prioritetni projekt delovne skupine je izgradnja portala e-pravosodje, ki bo predstavljal skupno vstopno točko na svetovnem spletu in omogočal povezavo vseh obstoječih rešitev s področja e-pravosodja. Konec aprila 2008 je bil prototip poskusno odprt za države, ki sodelujejo v projektu povezovanja insolventnih registrov, kar je bil tudi glavni cilj slovenskega predsedstva. Portal bo odprt za javnost v letu 2010.

Predsedstvo je z namenom zagotovitve koristne diskusije o prihodnosti e-pravosodja v začetku junija v Sloveniji organiziralo Konferenco E-pravosodje in e-pravo, na kateri so bile obravnavane teme e-pravosodja na EU in nacionalni ravni ter teme e-prava. Ob tej priliki je bila izdana brošura o uporabi in promociji videokonferenc v pravosodju. Številni strokovnjaki s celega sveta so predstavili najnovejše dosežke e-pravosodja in e-prava.

Za nadaljnje kvalitetno delo na področju e-pravosodja je pomembno zagotoviti ustrezna finančna sredstva v okviru civilnega in kazenskega programa. Pri tem računamo na vašo pomoč in na pomoč Evropske komisije.

Gospe in gospodje, dovolite mi, da nadaljujem z delom predsedstva na področju sodelovanja v kazenskih zadevah:

Na področju boja proti okoljskemu kriminalu je slovensko predsedstvo opravilo zelo uspešno delo. Predsedstvo je prevzelo predlog Direktive o kazenskopravnem varstvu okolja, ki sicer spada v pristojnost Odbora za pravne zadeve, v nadaljnjo obravnavo po nemškem začetnem in portugalskem nadaljevanju obravnavanja ter delo intenziviralo. Predsedstvo je tako s pomočjo vas poslancev v prvem branju doseglo sporazum o Direktivi o kazenskopravnem varstvu

okolja. To je izjemen uspeh, tako glede na zahtevnost obravnavane problematike kot tudi glede na njen širši pomen in občutljivo področje varstva okolja.

Slovensko predsedstvo je marca letos začelo tudi z obravnavo predloga Direktive Evropskega parlamenta in Sveta proti onesnaževanju z ladij.

V zvezi z učinkovitim preprečevanjem in bojem proti terorizmu je Evropska komisija lansko leto pripravila predlog spremembe Okvirnega sklepa o boju proti terorizmu.

Svet je mnenja, da se bo z uvedbo novih kaznivih dejanj (javno pozivanje k izvrševanju terorističnih kaznivih dejanj, novačenje za terorizem, usposabljanje za terorizem) prispevalo k splošnemu političnemu cilju preprečevanja terorizma predvsem z zmanjšanjem širjenja gradiv, ki spodbujajo posameznike k izvrševanju terorističnih napadov.

Slovenskemu predsedstvu je z intenzivnim delom uspelo najti dobro uravnotežen kompromis med bojem proti terorizmu na eni strani ter varovalkami za zagotavljanje človekovih pravic in svoboščin na drugi strani. Aprila letos je predsedstvu na Svetu za pravosodje in notranje zadeve uspelo doseči splošni pristop glede omenjenega predloga, ki je še predmet nacionalnih parlamentarnih pridrzkov v nekaterih državah in o katerem še čakamo na vaše cenjeno mnenje. S sprejetjem okvirnega sklepa bo boj proti svetovnemu terorizmu postal učinkovitejši. Poleg tega bosta na podlagi tega akta tudi Europol in Eurojust učinkoviteje vodila preiskovalne postopke.

Skupina štirinajstih držav članic je januarja 2008 predstavila pobudo s predlogom Sklepa Sveta o krepitvi Eurojusta.

Namen sklepa je poenotenje in okrepitev pristojnosti nacionalnih članov Eurojusta, povečanje pristojnosti Eurojusta ter strukturne spremembe pri delovanju Evropske pravosodne mreže in nadgradnja mehanizmov za izmenjavo informacij.

Predsedstvo je na aprilskem zasedanju doseglo splošni pristop glede členov, ki določajo sestavo Eurojusta, pristojnosti nacionalnih članov, poslovnik kolegija in status osebja. Na junijskem Svetu so ministri dosegli široko soglasje glede nadaljnjega svežnja določb v predlogu tega sklepa. Načrtovane spremembe bodo precej izboljšale izvedbeno sposobnost Eurojusta. Besedilo je lahko še predmet dodatnih posameznih nujnih amandmajev. S tem bo pod slovenskim predsedstvom doseženo soglasje o vsebinskem jedru celotnega dokumenta.

Delovna skupina za sodelovanje v kazenskih zadevah je marca 2008 preučila tudi predlog sklepa Sveta o Evropski pravosodni mreži, ki ga je skupina držav, vključno s Slovenijo predlagala januarja 2008.

Namen omenjenega predloga je izboljšanje pravosodnega sodelovanja med državami članicami Evropske unije, predvsem pri obravnavanju težjih kaznivih dejanj s pospeševanjem in spodbujanjem pravosodnega sodelovanja, z zagotavljanjem pravnih in drugih uporabnih informacij krajevnim organom ter z zagotavljanjem pomoči pri izvrševanju zaprosil.

Glede pobude Slovenije in še nekaterih držav za Okvirni Sklep o priznavanju odločb, izdanih v nenavzočnosti, katere glavni cilj je dvig človekovih pravic v kazenskih postopkih na ravni Evropske unije z veseljem povem, da je predsedstvo na junijskem zasedanju Sveta ministrov za pravosodje in notranje zadeve doseglo splošni pristop k besedilu Okvirnega sklepa, kar je izjemen uspeh.

Predlog ne prinaša uskladitve notranjepravnih pravil, temveč določa tiste okoliščine, ki morajo biti dane, da država lahko izvrši sodbo, izdano v nenavzočnosti. Obdolžencu morajo biti zagotovljene ustrezne postopkovne pravice. Če te zahteve niso izpolnjene, lahko država, v kateri je obsojenec, zavrne državo, ki zahteva njegovo izročitev. Vse to bo državam članicam omogočilo, da bodo lažje in hitreje vodile postopke priznanja in izvršitve take sodne odločbe. Poleg večje zaščite pravic državljanov okvirni sklep omogoča tudi boljše in učinkovitejše pravosodno sodelovanje med državami članicami ter uporabo okvirnih sklepov o evropskem pripornem nalogu, konfiskacijskem nalogu, finančnih kaznih in premestitvi zapornikov. O tem dokumentu pa seveda še pričakujemo mnjenje Evropskega parlamenta.

Gospa in gospodje, dovolite mi, da na kratko predstavim še dosežke slovenskega predsedstva na področju sodelovanja v civilnih zadevah:

Dokument, ki prinaša več pravic za preživninske upravičence, je predlog uredbe o preživninskih obveznostih. Na zadnjem srečanju 6. junija je Svet sprejel politične smernice in dogovor o ključnih poglavjih v uredbi.

Veseli smo, da lahko z vami delimo uspeh, za katerega se je zavzemal tudi Evropski parlament. Uspelo nam je doseči soglasje o glavnem cilju uredbe, in sicer o odpravi vseh vmesnih postopkov za priznavanje in izvrševanje tujih sodnih odločb za vse preživninske upravičence. Popolna odprava eksekvatur za vse preživninske upravičence se je na začetku predsedovanja zdela skoraj neverjeten cilj, zato smo še posebej veseli, da smo ga dosegli.

Predsedstvo je tudi držalo obljubo, ki jo je dalo Evropskemu parlamentu in razpravljalo o pravni podlagi uredbe. Velika večina držav članic je menila, da preživninske obveznosti spadajo v družinsko pravo in da je pravna podlaga, ki jo je predlagala Komisija, pravilna. Ta zaključek smo potrdili na junijskem Svetu; obenem pa smo sprejeli tudi posebno klavzulo, ki zavezuje Komisijo, da daje Svetu in Evropskemu parlamentu občasna poročila o izvajanju uredbe.

Poleg tega smo na junijskem Svetu dosegli soglasje o vsebini ključnih poglavij v uredbi, ki se nanašajo na obseg uredbe, pristojnost, pravo, ki se uporablja, priznavanje in izvršljivost in izvršbo. Tako je sedaj odločeno, da bo uredba urejala vse oblike preživninskih obveznosti in bo na podlagi harmoniziranih določb prava, ki naj se uporablja, v celoti odpravljena eksekvatura za vse preživninske upravičence. Pravila prava, ki naj se uporabi, bodo takšna, kot jih vsebuje Haški protokol iz novembra 2007, h kateremu bo pristopila Evropska skupnost na podlagi sklepa Sveta. Na koncu smo načrtali še pravne okvirje, ki bodo omogočili, da bo tudi Združeno kraljestvo pristopilo k uredbi.

Naj predstavim tudi dosežke predsedstva v zvezi s predlogom Uredbe RIM III. Splošen cilj predloga je zagotoviti jasen in celovit pravni okvir v zakonskih sporih v Evropski uniji.

Slovensko predsedstvo je temu dosjeju posvetilo veliko pozornosti in vložilo veliko dela v iskanje rešitve, ki bi bila sprejemljiva za vse države članice. Večina držav članic se je strinjala glede velikega pomena uredbe, predvsem z vidika večje pravne predvidljivosti in varnosti. Vseeno pa so nekatere države članice mnenja, da harmonizirana evropska pravila o uporabi prava niso potrebna. Predsedstvo je zato uspelo oblikovati kompromisno besedilo predloga uredbe, ki je sedaj sprejemljivo skoraj za vse države članice.

Gospa in gospodje, slovensko predsedstvo je opravilo tudi uspešno delo na področju zunanje dimenzije.

Slovensko predsedstvo je Svet EU predstavljalo tudi na ministrskih srečanjih, ki so potekala z ZDA, Rusijo in Ukrajino. Na ministrskih srečanjih je predsedstvo poudarjalo pomen varovanja človekovih pravic ter vzpostavitve norm in institucij pravne države. Zlasti je bilo to očitno na srečanju med EU in Ukrajino, kjer je predsedstvo posebej opozorilo na strmo naraščanje ksenofobije in rasizma.

Na ministrskih srečanjih z Rusijo in Ukrajino je predsedstvo opozorilo na težave, ki nastajajo pri medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah. Tako v primeru Rusije kot Ukrajine smo opozorili na potrebo po spoštovanju standardov Konvencije Sveta Evrope o varstvu posameznikov glede na avtomatsko obdelavo osebnih podatkov. Srečanja z Rusijo in Ukrajino so opazno prispevala k napredku procesa sklepanja omenjenih sporazumov.

Med slovenskim predsedovanjem pa so bila tudi zaključena pogajanja o vsebini sporazumov o sodelovanju med Eurojustom in Makedonijo, Eurojustom in Švico ter Eurojustom in Evropskim uradom za boj proti goljufijam. Eurojust pa bo na podlagi dogovora na ministrskem srečanju z ZDA organiziral tudi izobraževanja za praktike, ki bodo izvajali sporazuma med EU in ZDA o medsebojni pravni pomoči in izročitvi, ko bosta ta stopila v veljavo.

Med slovenskim predsedstvom so bila na drugi konferenci držav članic Konvencije Združenih narodov proti korupciji na Baliu zastopana skupna stališča EU glede tehnične pomoči, nadzornega mehanizma ter povrnitve protipravno odvzetega premoženja. Slovensko predsedstvo je skupne interese držav članic, ki so bili uskaljeni na pripravljanih sestankih na Dunaju, zastopalo tudi na 17. zasedanju Komisije Združenih narodov za preprečevanje kriminala in kazensko pravosodje.

Gospa in gospodje, prvi trio je zaključil svoje delo. Prepričan sem, da bo naslednji trio prav tako uspešen in da bo nadaljeval s programom, ki prinaša več pravic za naše državljane in boljše sodelovanje v pravosodju. Mnoge zadeve, ki so z nemškim predsedovanjem začele zakonodajno pot, so ob koncu slovenskega predsedovanja, tudi z vašo pomočjo, dospele na cilj.

Upam, da ste dobili celovit pregled nad delom predsedstva v zadnjih mesecih, in se vam hkrati zahvaljujem za strokovno in uspešno sodelovanje ter za današnjo pozornost.